

ПАМ'ЯТКА

Іксові кліщі – переносники іксового кліщового бореліозу

На територіях зелених, лісопаркових зон м. Києва щорічно весною та восени спостерігається підвищена активність іксових кліщів - переносників збудників вірусних, рикетсіозних, бактеріальних захворювань людей та тварин, в т. ч. іксового кліщового бореліозу (ІКБ, хвороби Лайма), вірусного кліщового енцефаліту (КВЕ), туляремії, рикетсіозів, бабезіозу та інших трансмісивних інфекцій.

Біологічна активність кліщів у природі

Біологічна активність кліщів обмежена теплим періодом року. Як правило, на пошук хазяїна у кліщів іде багато часу і практично протягом літнього сезону кліщу вдається здійснити одне кровосмокання. У зимовий період їх життєдіяльність припиняється. Зимують кліщі на тій стадії, на якій їх застала холодна пора року. З настанням теплої пори року кліщі переходять до активного образу життя.

Слід відмітити, що для іксових кліщів характерна сезонна динаміка активності, перший пік активності припадає на квітень - травень, другий пік активності, що значно менший весняного, відмічається у вересні - листопаді, в липні - серпні реєструються поодинокі кліщі на стадії німфи.

Місцями виплоду та розмноження іксових кліщів можуть бути території парків, лісопаркових, зелених зон, де знаходиться минулорічне опале листя, сухі гілки, сухостій, звалища сухостійних дерев, непроріджені чагарники.

За багаторічними результатами проведеного ентомологічного моніторингу за переносниками іксового кліщового бореліозу, виявлено заселеність іксовими кліщами парків та зон відпочинку міста Києва: парк «Муромець», Гідропарк, Труханів острів, парк «Перемога», парк Партизанської слави, Ботанічний сад ім. М. Гришка, парк Пуща-Водиця, парк «Дубки», Голосіївський парк ім. М. Рильського, Сирецький гай, з/в «Берізка» та інші.

Хвороба Лайма

Збудники іксового кліщового бореліозу (хвороби Лайма) – борелії, потрапляють в шкіру людини після присмоктування кліща, а потім - до внутрішніх органів. Зараження людини відбувається тільки через укуси кліщів. Інкубаційний період становить від 2 до 80 діб, в середньому - 12-14 діб після укусу кліща. Основними симптомами є свербіж, почервоніння, біль у місці укусу, мігруюча еритема (в діаметрі може становити 3-70 см), лихоманка, головний біль, слабкість, пізніше можуть з'явитися ознаки ураження серця, шкіри, суглобів, нервової системи. Від хворої людини до здорової збудник цього захворювання не передається.

Найчастіше кліщі прикріплюються до одягу людини коли вона торкається гілок дерев, кущів або сидить на траві, не лише під час перебування на природі, але й через деякий час після відвідування зеленої зони, залишившись на одязі, речах. Вони також можуть заноситися до житла з букетами квітів, собаками, іншими тваринами.

Кровосмоктяння кліща може тривати до 12 діб, при цьому самиця збільшується в 80-150 разів, занурившись хоботком глибоко в шкіру. Людиною виявляються кліщі через 2-3 дні, коли з'являється припухлість, свербіння, почервоніння.

Для видалення кліща необхідно якомога швидше звернутися до травмпункту. За відсутності такої можливості видалення проводять самостійно. Обгорнутими марлевою серветкою пальцями руки, пінцетом або петлею з нитки, яку слід закріпити між хоботком кліща та шкірою людини, повільно розхитуючи тільки кліща з одного боку в інший, видаляють кліща разом з хоботком. Після видалення місце присмоктування треба змастити 3% розчином йоду або спиртом.

Населенню, яке планує прогулянки в зелених зонах міських парків та зон масового відпочинку, рекомендується:

- покривати голову головним убором, одягати світлий однотонний одяг з довгими рукавами, який щільно прилягає до тіла;
- кожні 2 години прогулянки проводити само- та взаємоогляди, з метою своєчасного виявлення кліщів, що напали, але ще не встигли присмоктатись. Слід повторити огляд вдома. Особливо ретельно необхідно обстежувати ділянки тіла, що покриті волоссям;
- місце для привалів на природі необхідно звільнити від сухої трави, гілок, хмизу в радіусі 20-25 м;
- повернувшись додому, треба відразу змінити одяг, білизну, ретельно їх оглянути, випрати та випрасувати. Найчастіше кліщі чіпляються до одягу людини, тому можуть присмоктуватись не лише під час перебування на природі, а й згодом, перекочуючись із одягу. Не слід залишати цей одяг біля ліжка чи спати в ньому. Витрушування одягу не позбавляє від кліщів;
- якщо на природі перебував собака, його теж слід оглянути на наявність кліщів до того, як впустити до помешкання;
- використовувати для захисту від нападу кліщів згідно інструкції спеціальні засоби, які відлякують кліщів (репеленти).

Після зняття кліща з тіла необхідно проводити щоденну термометрію протягом місяця, слідкувати за самопочуттям, у разі появи будь-яких ознак захворювання (підвищення температури тіла, почервоніння, припухлості на шкірі та ін.) звернутися до лікаря.